

PASIRENGIMO „BREXIT’UI“ KONTROLINIS SĄRAŠAS VERSLU ES UŽSIIMANČIOMS ĮMONĖMS

2019 m. rugsėjo mėn.

Šis kontrolinis sąrašas parengtas informavimo tikslais ir siekiant padėti verslu ES ir (arba) Jungtinėje Karalystėje (JK) užsiimančioms įmonėms dar kartą patikrinti, kiek jos yra pasirengusios JK išstojimui iš ES be susitarimo dėl išstojimo. Nors stengtasi išnagrinėti, atrodytų, dažniausiai kylančius klausimus ir susijusius aspektus, šis sąrašas yra orientacinis, todėl jame nėra atsakymų į visus klausimus, kurie gali kilti dėl išstojimo be susitarimo. Papildomų gairių reikėtų ieškoti Komisijos tarnybų paskelbtuose pranešimuose apie pasirengimą „Brexit’ui“ ir nacionalinių valdžios institucijų pateiktoje informacijoje. Nuorodos į kai kuriuos iš šių pranešimų pateikiamos, pavyzdžiui, šio kontrolinio sąrašo išnašose. Visi pranešimai apie pasirengimą „Brexit’ui“ pateikiami

<https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices>

Įmonės turi visiškai pasirengti išstojimo datai, t. y. datai, kada Jungtinė Karalystė taps trečiaja šalimi (2019 m. lapkričio 1 d.). Primenama, kad, jeigu Susitarimas dėl išstojimo nebus ratifikuotas, jame nustatytas pereinamasis laikotarpis nebus taikomas.

Taip pat primenama, kad net jeigu Susitarimas dėl išstojimo būtų ratifikuotas, įmonėms reikėtų imtis veiksmų, kad pasirengtų laikotarpiui po pereinamojo laikotarpio, t. y. po 2020 m. gruodžio 31 d., kada Jungtinei Karalystei nebebus taikomos ES vidaus rinkos ir muitų sąjungos taisyklės. Taigi pasirengti reikėtų bet kuriuo atveju, tačiau vėliau.

Šis kontrolinis sąrašas yra dinamiškas dokumentas, prireikus jis bus atnaujinamas.

1. Prekių pateikimas ES rinkai, eksportas

a. Sertifikatai ir leidimai

Siekiant užtikrinti produktų saugą ir visuomenės sveikatos bei aplinkos apsaugą, tam tikrų prekių pateikimui ES rinkai reikalingas ES įsteigtos įstaigos išduotas sertifikatas¹ arba ES valstybės narės institucijos leidimas. Toks reikalavimas taikomas, pavyzdžiui, medicinos prietaisų arba automobilių sektoriuose^{2,3}.

JK valdžios institucijų arba JK įsisteigusios įstaigos išduoti sertifikatai arba leidimai po „Brexit'o“ Europos Sąjungoje nebegalios.

⇒ Ar perdaviau JK įsisteigusios institucijos arba įstaigos išduotus sertifikatus ir leidimus vienoje iš 27 ES valstybių narių įsisteigusiai įstaigai ar institucijai arba pateikiau prašymą išduoti naujus sertifikatus ir leidimus?

b. Vietos reikalavimai

Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas veiksmingai užtikrinti, kad būtų laikomasi gaminius reglamentuojančių ES taisyklių, tam tikri asmenys, kuriems tenka atsakomybė už reguliavimą, turi būti įsisteigę ES (vietos reikalavimai). Pavyzdžiui, ES turi būti įsisteigęs atsakingas asmuo,⁴ tam tikrų prekių importuotojas, registruotojas⁵ arba rinkodaros leidimo turėtojas⁶. Kai kuriose srityse, pavyzdžiui, cheminių medžiagų⁷, tai labai svarbu dėl tolesnio prekių naudojimo.

Jungtinėje Karalystėje įsisteigę asmenys po „Brexit'o“ nebeatitiks šių vietos reikalavimų.

⇒ Ar užtikrinau ES vietos reikalavimų laikymąsi?

c. Ženklinimas ir žymėjimas

Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas veiksmingai užtikrinti, kad būtų laikomasi gaminius reglamentuojančių ES taisyklių ir sustiprinti vartotojų apsaugą, daugelis ES rinkai tiekiamų gaminių turi būti paženklininti arba pažymėti šio kontrolinio sąrašo 1 skirsnio a ir b dalyse nurodytos įstaigos arba asmens pavadinimu, adresu ar identifikatoriumi. Toks reikalavimas taikomas, pavyzdžiui, pramonės produktams⁸, vaistams⁹ ir medicinos prietaisams, taip pat maistui¹⁰ ir gyvūnų pašarams.

Po „Brexit'o“ toks žymėjimas arba ženklinimas, nurodant Jungtinėje Karalystėje įsteigtas įstaigas ar įsisteigusius asmenis, nebeatitiks produktų tiekimo ES rinkai ženklavimo reikalavimų¹¹.

⇒ Ar užtikrinau, kad į ES rinką tiekiami gaminiai būtų tinkamai paženklininti ir pažymėti?

1 <https://ec.europa.eu/info/files/industrial-products>

2 <https://ec.europa.eu/info/files/industrial-products-questions-and-answers>

3 <https://ec.europa.eu/info/files/type-approvals-automotive-vehicles>

4 Be to, tai svarbu teigiant, kad tam tikri produktai yra ekologiški (žr. https://ec.europa.eu/info/files/brexit-notice_eu-food-law) arba atitinka ES ekologinį ženklą (žr. <https://ec.europa.eu/info/files/eu-ecolabel>).

5 <https://ec.europa.eu/info/files/cosmetic-products>

6 <https://ec.europa.eu/info/files/chemicals-regulation-under-reach>

7 <https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices#sante>

8 <https://ec.europa.eu/info/files/chemicals-regulation-under-reach>

9 <https://ec.europa.eu/info/files/industrial-products-questions-and-answers>

10 <https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices#sante>

11 https://ec.europa.eu/info/files/brexit-notice_eu-food-law

12 Komisijos tarnybų paskelbtuose pranešimuose apie pasirengimą „Brexit'ui“ paaiškinta, kad gaminy, kuris buvo tiekiamas 27 ES valstybių narių rinkai iki išstojimo dienos, gali būti toliau parduodamas per 27 ES valstybių narių paskirstymo grandinę. Išsamesnė informacija pateikiama pranešimuose apie pasirengimą „Brexit'ui“ pagal sektorius.

d. Trečiųjų šalių suteikti lengvatiniai muitų tarifai ES produktams

Eksportuojant produktus į trečiąsias šalis, su kuriomis ES yra sudarę laisvosios prekybos susitarimą, produktams gali būti taikomas lengvatinis (t. y. mažesnis) muitų tarifas, jeigu produktų kilmė iš ES yra pakankama pagal taikomas kilmės taisykles ir jų kilmė pagrindžiama kilmės įrodymo dokumentais¹². Tai svarbu, pavyzdžiui, automobilių (įskaitant automobilių dalis ar kitas sudedamąsias dalis) ir žemės ūkio maisto produktų sektoriuose. Po „Brexit’o“ JK kilmės sąnaudų galutiniam produkte nebebus galima laikyti ES kilmės.

→ Ar, siekdamas išlaikyti savo eksportuojamoms prekėms taikomą lengvatinį muitų tarifą, išnagrinėjau savo tiekimo grandinę ir bet kokias JK kilmės sąnaudas laikiau ne ES kilmės sąnaudomis?

e. Muitinės procedūros

Siekiant užtikrinti fiskalinių reikalavimų (muitų ir netiesioginių mokesčių, pvz., PVM ir akcizų) ir nefiskalinių reikalavimų, t. y. apsaugoti europiečių sveikatą, užtikrinti jų saugumą ir saugą, taip pat apsaugoti aplinką, vykdymą atliekama visų į ES įvežamų arba iš jos išvežamų prekių muitinė priežiūra ir joms taikoma muitinės procedūra¹³.

Po „Brexit’o“ ši tvarka bus taikoma prekėms, įvežamoms į ES iš JK arba išvežamoms iš ES į JK. ES nebegalios JK muitinės išduotas ekonominės veiklos vykdytojo registracijos ir identifikavimo kodas (EORI kodas) ir muitinės sprendimai, kuriuos JK muitinė priėmė pagal ES muitų teisės aktus (pavyzdžiui, leidimai, privalomoji tarifinė informacija ir privalomoji kilmės informacija)¹⁴.

→ Ar esu susipažinęs su ES muitinės formalumais ir naudojama supaprastinimo tvarka¹⁵, kurie bus taikomi po „Brexit’o“, visų pirma, jei iki šiol neturėjau didelės prekybos su trečiosiomis šalimis patirties arba jos iš viso neturiu?

f. Muitai

Kad tam tikros užsienio prekės būtų išleistos į laisvą apyvartą ES, turi būti sumokėti importo muitai. Šio maito suma apskaičiuojama remiantis įvairiais veiksniais, įskaitant muitinę vertę (t. y. už prekę sumokėtą arba mokėtiną kainą, patikslintą pagal kitus veiksnius), jos klasifikaciją ir taikytiną normą¹⁶.

Po „Brexit’o“ tam tikroms JK kilmės prekėms bus taikomi importo muitai.

→ Ar įvertinau tai, kad po „Brexit’o“ reikės mokėti maitus (ir ar galiu pateikti reikiamą informaciją), visų pirma, jei iki šiol neturėjau didelės prekybos su trečiosiomis šalimis patirties arba jos iš viso neturiu?

g. Draudimai ir apribojimai

Siekiant visų pirma apsaugoti ES piliečių sveikatą ir užtikrinti jų saugą, taip pat apsaugoti aplinką, tam tikrų prekių importui į ES ir eksportui iš jos taikomi draudimai ir apribojimai¹⁷. Jie taikomi labai skirtingoms prekėms: nuo atliekų¹⁸ iki vaistų¹⁹ ir nuo tam tikrų žemės ūkio maisto produktų²⁰ iki neapdorotų deimantų, kultūros prekių²¹ arba tam tikrų radioaktyviųjų medžiagų²².

Po „Brexit’o“ Jungtinei Karalystei bus taikomi importo iš trečiųjų šalių ir eksporto į trečiąsias šalis draudimai ir apribojimai. Be to, nebegalios JK prekių importo ir eksporto į ES ir iš jos licencijos.

→ Ar esu susipažinęs su ES draudimų ir apribojimų taisyklėmis, kurios bus taikomos po „Brexit’o“, visų pirma, jei iki šiol neturėjau didelės prekybos su trečiosiomis šalimis patirties arba jos iš viso neturiu?

12 <https://ec.europa.eu/info/files/preferential-rules-origin>

<https://ec.europa.eu/info/files/guidance-customs-matters-case-no-deal>

13 <https://ec.europa.eu/info/files/customs-and-indirect-taxation>. Taip pat žr. specialų „Veršlininkams skirtą „Brexit’o“ kontrolinį sąrašą“ – https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk_withdrawal#heading_1.

14 <https://ec.europa.eu/info/files/guidance-customs-matters-case-no-deal>

15 https://ec.europa.eu/taxation_customs/uk_withdrawal

16 <https://ec.europa.eu/info/files/eu-rules-customs-debt-and-customs-tariffs>

17 <https://ec.europa.eu/info/files/import-and-export-licences>

18 <https://ec.europa.eu/info/files/waste-law>

19 <https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice#sante>

20 <https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice#sante>

21 <https://ec.europa.eu/info/files/export-cultural-goods>

22 <https://ec.europa.eu/info/files/euratom>

h. Sanitarijos ir fitosanitarijos kontrolės priemonės

Siekiant užtikrinti maisto saugą ir apsaugoti gyvūnų sveikatą bei gerovę ir ES sanitarinę ir fitosanitarinę būklę, įvežami gyvi gyvūnai²³, maisto produktai²⁴ ir gyvūninės kilmės produktai, taip pat tam tikri augalai ir augaliniai produktai²⁵ yra sistemingai tikrinami tam skirtose patalpose (pasienio kontrolės postuose).

→ Ar užtikrinau, kad sanitarijos ir fitosanitarijos prekės į ES patektų per atitinkamoms prekėms patvirtintą pasienio kontrolės postą?

2. Paslaugų teikimas ES

a. Licencijos ir leidimai

Siekiant visų pirma užtikrinti vartotojų apsaugą ir vartotojų pasitikėjimą, taip pat veiksmingą ES taisyklių vykdymą, daugelyje ekonomikos sričių paslaugoms teikti ES reikia turėti ES valstybės narės valdžios institucijos licenciją arba leidimą. Tokia tvarka taikoma, pavyzdžiui, transporto²⁶, finansinių paslaugų²⁷, audiovizualiniame²⁸ ir energetikos sektoriuose²⁹.

Po „Brexit'o“ Europos Sąjungoje nebegalios JK valdžios institucijų išduotos licencijos arba leidimai. Kai kuriais atvejais³⁰ galiojimas konkrečioje ES valstybėje narėje priklausys nuo nacionalinės teisės.

→ Ar mano verslas priklauso nuo JK valdžios institucijų išduotų licencijų arba leidimų? Ar pateikiau paraišką dėl panašių licencijų arba leidimų 27 ES valstybėse narėse? Ar perdaviau tokias JK išduotas licencijas arba leidimus 27 ES valstybių narių institucijai?

→ Ar kaip klientas / vartotojas pasitikrinau, ar mano teikėjas turi reikiamą licenciją arba leidimą teikti paslaugas ES?

b. Tarpvalstybinių paslaugų teikimas

Laisvė teikti paslaugas – pagrindinė laisvė, įtvirtinta ES sutartyse, leidžia, laikantis ES teisės, visoje ES teikti tarpvalstybines paslaugas³¹.

Po „Brexit'o“ Jungtinės Karalystės teikiamoms paslaugoms ES bus taikoma ES ir valstybių narių teisė, atsižvelgiant į ES pagal PPO teisę prisiimtus leidimo pateikti į rinką įsipareigojimus ir išlygas. Tai aktualu daugeliui verslo sektorių, ypač jei ES įmonės ir toliau dirbs su Jungtinėje Karalystėje įsisteigusiais paslaugų teikėjais.

→ Ar įvertinau, kad man reikia paslaugų, kurias teikia Jungtinėje Karalystėje įsisteigę subjektai?

→ Ar įvertinau, kad galiu toliau naudotis iš Jungtinės Karalystės teikiamomis tarpvalstybinėmis paslaugomis?

23 https://ec.europa.eu/info/files/brexit-notice_movements-live-animals

24 https://ec.europa.eu/info/files/brexit-notice_eu-food-law

25 https://ec.europa.eu/info/files/brexit-notice_eu-food-law

26 <https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices#move>
https://ec.europa.eu/info/files/brexit-notice_animal-transport

27 <https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices#fisma>

28 <https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices#cnect>

29 <https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices#ener>

30 <https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notices#fisma>

31 <https://ec.europa.eu/info/files/provision-services-and-posting-workers>

c. Profesinės kvalifikacijos

Siekiant palengvinti laisvą asmenų judėjimą ir paslaugų teikimą, ES teisė palengvina ES piliečio vienoje valstybėje narėje įgytos profesinės kvalifikacijos pripažinimą kitoje valstybėje narėje³².

Po „Brexit’o“ Jungtinėje Karalystėje įgyta profesinė kvalifikacija bus pripažįstama laikantis (nacionalinių) trečiosios šalies kvalifikacijų pripažinimo taisyklių. Daugeliu atvejų šis pripažinimo procesas yra sudėtingesnis.

⇒ Ar prieš „Brexit’ą“ JK įgyta mano profesinė kvalifikacija yra abipusiai pripažįstama?

3. Kiti aspektai

a. Pridėtinės vertės mokestis (prekės ir paslaugos)³³

Pridėtinės vertės mokesčio (PVM) mokėjimo ir gražinimo taisyklės labai skiriasi priklausomai nuo to, ar prekių tiekimas arba paslaugų teikimas ir (arba) pirkimas vykdomas ES, ar tarpvalstybiniu mastu su trečiaja šalimi³⁴.

Po „Brexit’o“ bus taikomos ES taisyklės dėl tarpvalstybinio tiekimo ir teikimo iš trečiosios šalies.

⇒ Ar susipažinau su ES ir nacionalinėmis taisyklėmis, taikomomis tarpvalstybiniam tiekimui ir teikimui į JK ir (arba) iš jos? Tai svarbu tiek paslaugoms, tiek prekėms.

b. Prekių ženklai ir dizainas, geografinės nuorodos, augalų veislių teisės

Bendru prekių ženklų ir dizainu³⁵, taip pat ES geografinių nuorodų sistema³⁶ ir ES augalų veislių teisinės apsaugos taisyklėmis³⁷ užtikrinama šių intelektualinės nuosavybės teisių apsauga visoje ES.

Po „Brexit’o“ nebebus taikoma šių teisių teikiama apsauga Jungtinės Karalystės teritorijoje.

⇒ Ar ėmiausi reikiamų veiksmų, kad ir toliau būtų užtikrinama mano intelektualinės nuosavybės teisių apsauga Jungtinėje Karalystėje?

c. Sutartys. Jurisdikcijos nuostata

ES teisė labai palengvina vienoje valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimą ir vykdymą kitoje valstybėje narėje³⁸.

Po „Brexit’o“ JK teismo sprendimų pripažinimas ir vykdymas bus reglamentuojamas laikantis (nacionalinių) trečiosios šalies teismo sprendimams taikomų taisyklių.

⇒ Ar iš naujo įvertinau JK jurisdikcijos pasirinkimą savo komercinėse sutartyse?

32 <https://ec.europa.eu/info/files/professional-qualifications>

33 Dėl **akcizu apmokestinamų prekių** žr. <https://ec.europa.eu/info/files/guidance-excise-ongoing-movements-goods>.

34 <https://ec.europa.eu/info/files/value-added-tax-vat>

35 <https://ec.europa.eu/info/files/trademarks-and-designs>

36 https://ec.europa.eu/info/files/brexit-notice_eu-food-law

37 https://ec.europa.eu/info/files/brexit-notice_plant-variety-rights

38 <https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice#just>

d. Asmens duomenys

ES teisėje numatyta, kad asmens duomenys iš vienos ES valstybės narės į kitą perduodami netaikant papildomų reikalavimų³⁹.

Po „Brexit’o“ asmens duomenų perdavimui iš ES į JK bus taikomos duomenų perdavimo į trečiąsias šalis taisyklės. Tai aktualu daugeliui verslo sektorių, ypač jei ES įmonės ir toliau dirbs su Jungtinėje Karalystėje esančiais duomenų centrais.

⇒ Ar ėmiausi veiksmų, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi ES taisyklių, jei asmens duomenis perduosiu JK?

e. JK registruotos įmonės

ES teisėje numatyta, kad vienoje valstybėje narėje pripažįstama kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė⁴⁰.

Po „Brexit’o“ Jungtinėje Karalystėje įsteigtų įmonių pripažinimas ES priklausys nuo (nacionalinės) teisės aktu, taikomų trečiojoje šalyje įsteigtoms įmonėms.

⇒ Jeigu mano įmonė yra įsteigta Jungtinėje Karalystėje, ar pagal nacionalinės teisės aktus patikrinau, kad įmonei išsaugoti ES įmonės statusą pakanka, jeigu jos centrinė administracija arba pagrindinė verslo vieta bus ES?

f. Tiesioginis apmokestinimas

Nacionalinėse įmonių tiesioginio apmokestinimo taisyklėse turi būti atsižvelgta į ES teisę, įskaitant derinimo priemones tam tikrose tarpvalstybinėse situacijose.

Po „Brexit’o“ su JK susijusiose situacijose galios trečiosioms šalims taikomos įmonių tiesioginio apmokestinimo taisyklės.

⇒ Ar ėmiausi veiksmų, kurių reikia siekiant užtikrinti, kad su JK susijusiose situacijose būtų laikomasi nacionalinių tiesioginio apmokestinimo taisyklių?

39 <https://ec.europa.eu/info/files/data-protection>

40 <https://ec.europa.eu/info/files/company-law>